

# Erisoodustuse hinna määramine ja maksustamine

„Erisoodustuse hinna määramise kord“ on kehtestatud Rahandusministri 13.01.2011 määrusega nr 2 (edaspidi *määrus*).

Kui erisoodustuseks on **osalusoptiooni võõrandamisel** saadud tulu, siis **loetakse erisoodustuse hinnaks osalusoptiooni turuhinna ja tööandjale makstud optioonipremia vahe** (**määruse § 7 lg 1**).

**Kui töötaja tööandjale optioonipremiat ei maksnud, siis loetakse erisoodustuse hinnaks osalusoptiooni turuhind.**

Kui erisoodustuseks on **osalusoptiooni alusvaraks oleva osaluse omandamisel** saadud tulu, siis **loetakse erisoodustuse hinnaks osaluse turuhinna ja realiseerimishinna vahe, millest on maha arvatud tööandjale makstud optioonipremia** (**määruse § 7 lg 2**).

Seega kui optiooni andmisest ei ole möödunud 3 aastat ja optioon täidetakse (realiseeritakse), siis on tööandjal kohustus erisoodustusena maksustada töötaja poolt omandatud alusvaraks oleva osaluse

- ✓ turuhind või
- ✓ turuhind, millest on lahutatud töötaja tasutud optiooni täitmishind (realiseerimishind) ja/või optioonipremia.

Praktikas on esinenud olukordi, kus kogu osalus (100%) tööandjas võõrandatakse (nn *full exit* olukord) ning optioonid lõpetatakse ja täidetakse (realiseeritakse) enne 3 aasta möödumist tingimusel, et **töötaja ei saa** optiooni lõpetamisel ja realiseerimisel enam **osalust, vaid osaluse väärtusele vastava rahalise väljamakse**. Seda seetõttu, et uus omanik (investor) omandab kogu osaluse (100%) ega jätkka optiooniprogrammiga. Kuna uus omanik ei kaasa töötajaid omanike ringi, siis ei ole põhjendatud ka osaluse vormistamine töötaja(te) nimele üksnes selleks, et see koheselt uuele omanikule (investorile) võõrandada. Maksuhaldur lähtub taolises olukorras tehingu sisust ja asub seisukohale, et **erisoodustusena ei maksustata rahalist väljamakset ulatuses, mis vastab optiooni hoidmise ajale**. Rahaline väljamakse, mis ületab optiooni hoidmise aega, maksustatakse erisoodustusena.

## Näide

Töötajatega on sõlmitud optioonilepingud viieks aastaks, kuid kahe aasta möödumisel müüakse kogu osalus (100%) tööandjas uuele investorile. Töötajad ei omanda osalust, vaid saavad uuel investorilt rahalise hüvitise. Erisoodustusena ei maksustata 2/5 rahalisest hüvitisest, töötajal tekib kasu vara võõrandamisest ja tulumaksud kohustus oma tuludeklaratsiooni alusel. Tööandja maksustab

erisoodustusena 3/5 rahalisest hüvitisest.

Samuti on esinenud olukordi, kus **osaliselt osalus** (alla 100%) tööandjas võõrandatakse ja/või poolte kokkuleppel optiooni kasutamise õigusest ja täitmise kohustusest loobutakse ning töötajale tehakse rahaline väljamakse (makstakse hüvitist). Sel juhul maksustatakse rahaline väljamakse **täies ulatuses erisoodustusena**.

Erisoodustus deklareeritakse TSD lisas 4 koodidel 4080–4083.

Kui töötaja täidab oma tööülesandeid Eestis ja tema töötasu maksustatakse nii tulumaksu kui ka sotsiaalmaksu ja -maksetega Eestis, siis kuulub ka töötajale tehtud erisoodustus maksustamisele tulu- ja sotsiaalmaksuga Eestis.

Kui mitteresidendist töötaja täidab oma tööülesandeid välisriigis ja tema töötasu maksustatakse nii tulumaksu kui ka sotsiaalmaksu või -maksetega välisriigis, siis ei kuulu ka töötajale tehtud erisoodustus maksustamisele Eestis. Tööandjal võib tekkida maksukohustus välisriigis.

Tulevikus kui töötajal tekib kasu väärtpaberite (omandatud osaluse) võõrandamisest, on tal õigus tööandja poolt **TuMS § 48** alusel erisoodustusena tulumaksuga maksustatud summa arvesse võtta väärtpaberite soetamismaksumusena (**TuMS § 38 lg 8**). Soetamismaksumuse arvestamisel on aluseks tööandja tõend.